

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΜΑΪΟΥ 1973

Ομιλία

Αντιναυάρχου Γ. Δεμέστιχα Π.Ν.

Επιτίμου Αρχηγού Στόλου

25-5-2020

Η έννοια της Δημοκρατίας γεννήθηκε στην Ελλάδα και απετέλεσε και αποτελεί το υγιέστερο Πολίτευμα διακυβέρνησης παγκοσμίως. Αυτό το πολίτευμα αναζητούν και σήμερα ταλαιπωρημένοι από ολοκληρωτικά καθεστώτα λαοί. Μειονεκτήματα ασφαλώς υπάρχουν, και ένα βασικό είναι η δυνατότητα προβολής δημαγωγικών ιδεών, με αποτέλεσμα την παραπλάνηση των λαών και δημιουργία προσωρινών αδιεξόδων. Όμως η Δημοκρατία στην εξέλιξη θα βρει λύσεις και θα αυτοδιορθωθεί. Για την Δημοκρατία δεν υπάρχουν αδιέξοδα. Πηγάζει από την ελεύθερη βούληση του λαού και λειτουργεί για τον λαό και το εθνικό του συμφέρον.

Σε κείμενα αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων αναφέρεται ότι η τυραννία είναι συνέπεια του εκφυλισμού της Δημοκρατίας, αλλά η τυραννία σπανίως επούλωσε τις πληγές ενώ συνήθως προσέθεσε και άλλες. Πράγματι και στην νεότερη Ιστορία της χώρας είναι μεγάλος ο αριθμός πραξικοπημάτων διαφόρων αυτοχρησμένων εθνοσωτήρων που συνήθως εμφανιζόταν μετά από Εθνικές καταστροφές.

Το πραξικόπημα της 21^{ης} Απριλίου '67 εκδηλώθηκε όταν η λειτουργία της Δημοκρατίας είχε μεν ορισμένα προβλήματα αλλά που ασφαλώς ο λαός και μόνον μπορούσε να βρει λύσεις με την ετυμηγορία του.

Έτσι όταν η Δημοκρατία παρουσίασε δυσλειτουργίες, ήταν εύκολο σε μία μικρή οργανωμένη ομάδα στελεχών των Ε.Δ. να καταλάβει την εξουσία.

Η εκδήλωση του πραξικοπήματος της 21^{ης} Απριλίου '67, βρήκε το Ναυτικό (όπως και ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό) ανέτοιμο να αντιδράσει συλλογικά. Ουσιαστική αντίδραση μέσα στο Ναυτικό απετέλεσε, ευθύς εξ αρχής, μόνον η παραίτηση του τότε Αρχηγού ΓΕΝ Αντιναυάρχου Κ. Εγκολφόπουλου. Αν το παράδειγμα του είχαν ακολουθήσει οι ηγεσίες όλων των Κλάδων των Ε.Δ., ίσως το πραξικόπημα να είχε αποτύχει εν τη γεννέσει του.

Από τις πρώτες ημέρες και μετά την αρχική έκπληξη απλώθηκε μέσα στο Π.Ν. η δυσαρέσκεια εναντίον της επιβληθείσας δικτατορίας με αποτέλεσμα να αρχίσουν, άλλοτε δειλά και άλλοτε έκδηλα συζητήσεις εναντίον του καθεστώτος.

Η αναστολή άρθρων του Συντάγματος και η κήρυξη Στρατιωτικού Νόμου είχαν ως επακόλουθο την στέρηση της ελευθερίας. Παραβιάσθηκε κάθε ηθικό και δίκαιο, η χώρα απομονώθηκε από την διεθνή σκηνή, στους οργανισμούς και υπηρεσίες του Κράτους τοποθετήθηκαν τοποτηρητές, η δικαστική εξουσία περιορίσθηκε και η λογοκρισία ήταν καθολική.

Δεν θα αναλύσω τις γενικότερες δυσάρεστες επιπτώσεις που είχε για την Ελλάδα η

επιβολή της δικτατορίας. Θα αναφέρω συνοπτικά μόνον αυτά που επέδρασαν άμεσα στο Ναυτικό και τις Ε.Δ.:

- Εκατοντάδες νομιμόφρονα στελέχη των Ε.Δ. απεστρατεύθησαν άμεσα και διαφόρων βαθμών επίορκοι Αξιωματικοί έγιναν οι ρυθμιστές της λειτουργίας του στρατεύματος (ως προαγωγές, τοποθετήσεις).
- Επεβλήθη περιορισμός των βασικών ελευθεριών των στελεχών όσον αφορά την έκφραση ιδεών. Εδώ χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή για να καταλάβει κανείς την ψυχρότητα των στελεχών του Π.Ν., αφού μέχρι τότε οι οιασδήποτε μορφής πολιτικές συζητήσεις μεταξύ μας ήταν ελεύθερες και οι κρίσεις πολλές φορές οξείες χωρίς να υπάρχουν επιπτώσεις.
- Σύντομα υπήρξε αστυνόμευση πλοίων και υπηρεσιών με επίσημους ή ανεπίσημους καταδότες.
- Οι Ένοπλες Δυνάμεις υποβαθμίσθηκαν στο εξωτερικό και τα στελέχη αντιμετώπιζαν την ψυχρότητα έως και την αποστροφή των ξένων συναδέλφων τους.
- Επήλθε διάλυση της πειθαρχίας με τον παραγωντισμό ανίκανων κατά το πλείστον στελεχών, ενώ οι αποστρατείες εγένοντο άνευ αξιοκρατικών κριτηρίων.
- Έντονη ήταν η προσπάθεια αλλαγής των παραδόσεων των Κλάδων των Ε.Δ. Π.χ. αλλαγή στολών, αλλαγή της ονομασίας των βαθμών, συγχώνευση βοηθητικών σωμάτων των Κλάδων κατ' αρχάς που όμως αποτελούσαν σημαντικό μέρος των παραδόσεων των κλάδων και που η κατάργηση ή αλλαγή επιδρά άμεσα στο ηθικό και την υπερηφάνεια των στελεχών. Ευτυχώς οι τότε ηγεσίες κατόρθωσαν να αποτρέψουν ή μάλλον να αναστείλουν ακραίες αλλαγές.

Θα σταθώ σήμερα σε ορισμένα, κατά την γνώμη μου, ιδιαίτερα σημεία των εξελίξεων μέχρι την προγραμματισμένη εκδήλωση του κινήματος του Ναυτικού για τον Μάιο του '73.

Από το προσκλητήριο αυτών που συμμετείχαν, λείπουν πολλοί που έφυγαν από την ζωή αλλά και οι επιζώντες που λόγω των περιορισμών εκ της πανδημίας δεν ήταν δυνατόν να παρευρίσκονται. Όμως η σημερινή εκδήλωση τους επαναφέρει ανάμεσά μας και τονίζει την ανιδιοτελή προσφορά τους.

Θα αποφύγω να αναφερθώ ονομαστικά σε κάθε έναν από τους συμμετασχόντες, αφού θεωρώ ότι η συμμετοχή του καθενός ήταν σημαντική και ίσης αξίας. Θα κάνω όμως κάποιες ελάχιστες εξαιρέσεις σε στελέχη που είχαν κομβικό ρόλο λόγω κυρίως της θέσεως που κατείχαν.

Η πρώτη αντίδραση του Ναυτικού εκδηλώθηκε στις 13 Δεκεμβρίου '67 με το Κίνημα του τέως Βασιλέως Κωνσταντίνου. Το Πολεμικό Ναυτικό στην συντριπτική του πλειοψηφία ετάχθη υπέρ του Κινήματος γιατίπίστευε στην αποκατάσταση της Δημοκρατίας. Κατηγορηματικά αναφέρω ότι τα πληρώματα του μεγάλου αριθμού των πλοίων που απέπλευσαν τότε ή των στελεχών που εκδηλώθηκαν υπέρ αυτού του Κινήματος είχαν ένα και μόνο κίνητρο, την απομάκρυνση της Δικτατορίας και μόνον.

Το αποτέλεσμα του αποτυχόντος Κινήματος του '67 ήταν ένα κύμα φυλακίσεων, εκτοπίσεων και αποτάξεων με συνέπεια μεταξύ των άλλων την αποδυνάμωση των Ε.Δ.

Συγχρόνως η απομάκρυνση της Ελληνικής Μεραρχίας από την Κύπρο (που είχε αποσταλεί από την δημοκρατικά εκλεγμένη Κυβέρνηση του 1964) ήταν ένα σημαντικά καταστροφικό γεγονός, που άνοιξε ουσιαστικά την κερκόπορτα για την Τουρκική εισβολή στην Κύπρο.

Μετά τα παραπάνω γεγονότα ξεκαθάρισε και η θέση των περισσότερων στελεχών του Π.Ν. Μόνο μία μικρή μειοψηφία στελεχών ετάσσετο με την δικτατορία. Ο αριθμός όμως και αυτών των στελεχών εμειώνετο και υπάρχουν αρκετά παραδείγματα αξιωματικών που αν και αρχικά διέκειντο ευμενώς προς τους δικτάτορες, ευρεθησαν αναμεμιγμένοι ενεργά με το Κίνημα του Ναυτικού το 1973.

Εδώ θα πρέπει να αναφέρω ότι υπήρξαν και μεμονωμένες πράξεις ατόμων και ομάδων Αξιωματικών και Υπαξιωματικών (και από τους τρεις κλάδους των Ε.Δ.) που για τις ενέργειές τους φυλακίσθηκαν, βασανίστηκαν και αποτάχθηκαν. Ενώ βέβαια στο Κίνημα του Ναυτικού εντάχθηκαν αυθόρμητα – ανιδιοτελώς, εν ενεργεία και αποστρατεία, αξιωματικοί του Σ.Ξ. και της Π.Α.

Σε ότι αφορά την οργάνωση για το κίνημα του Ναυτικού του Μαΐου 1973, δεν θα αναφερθώ σε συσκέψεις, επαφές, συνεννοήσεις και σκέψεις που διетуπώνοντο κατά καιρούς. Θα σταθώ σε δύο γεγονότα που, κατά την γνώμη μου, συνετέλεσαν αποφασιστικά στην οργάνωσή του:

- Το σχέδιο σύλληψης του Παπαδόπουλου και
- Την σύνταξη του αρχικού σχεδίου για το Κίνημα.

Σχέδιο σύλληψης του Παπαδόπουλου

Το καλοκαίρι του '69 γνωστοποιήθηκε ότι στις 20 Αυγούστου θα πραγματοποιείτο μία άσκηση του συνόλου του Στόλου (ονομασία της ασκήσεως ΘΡΙΑΜΒΟΣ), στην περιοχή του Σαρωνικού και θα επέβαιναν των πλοίων οι πρωτεργάτες του πραξικοπήματος της 21^{ης} Απριλίου και μέλη της κυβερνήσεως. Με πρωτοβουλία του τότε Πλοιάρχου Σ. Σούλη (Διοικητού Ταχέων Σκαφών) έγιναν διάφορες επαφές προκειμένου να οργανωθεί η σύλληψη των με σκοπό την εν συνεχεία διαπραγμάτευση για την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Η πρωτοβουλία αυτή έγινε γνωστή σε περιορισμένο αριθμό εν ενεργεία και αποστρατεία αξιωματικών. Η σύλληψη θα γινόταν είτε στο Αντιτορπλικό από όπου θα παρηκολουθείτο η άσκηση είτε στην Τορπιλάκατο που θα μετέφερε τον Παπαδόπουλο και λοιπά μέλη της Κυβερνήσεως από την Ύδρα στον Πειραιά.

Το σχέδιο δεν πραγματοποιήθηκε καθόσον:

- Στο Αντιτορπλικό η σύλληψη ήταν αδύνατος διότι επέβησαν πολλά μέλη της ασφαλείας του Παπαδόπουλου, ενώ

- Με διαταγή από το ΓΕΝ είχαν περιορισθεί στο 50% τα καύσιμα των τορπιλακάτων κατά την άσκηση εκείνη, με την δικαιολογία ότι η άσκηση θα γινόταν στον Σαρωνικό και οι τορπιλάκατοι έπρεπε να μην έχουν μεγάλο βάρος για να αναπτύσσουν υψηλή ταχύτητα. Είναι άγνωστο αν αυτή ήταν η πραγματική αιτιολογία ή μάλλον το πρόσχημα για να περιορίζονται οι κινήσεις των τορπιλακάτων όπου το κλίμα ήταν έντονα αντιδικτατορικό.

Σύνταξη αρχικού σχεδίου για το Κίνημα του Ναυτικού

Μετά την άσκηση ΘΡΙΑΜΒΟΣ ο Πλοίαρχος Σούλης ανέθεσε σε μικρό αριθμό αξιωματικών την σύνταξη ενός σχεδίου που θα προέβλεπε συντονισμένη κίνηση των πλοίων του Π.Ν., με σκοπό την ανατροπή του δικτατορικού καθεστώτος. Το σχέδιο που συνετάγη ήταν παρόμοιο με εκείνο που συνετάγη για το κίνημα του Ναυτικού το 1973 (το δεύτερο σχέδιο ήταν λεπτομερέστερο). Η υλοποίηση του σχεδίου έπρεπε να γίνει μέχρι το καλοκαίρι του '70, όταν και θα άρχιζαν οι ετήσιες μεταθέσεις, δεδομένου ότι σε αρκετά πλοία οι Κυβερνήτες ή/και οι Ύπαρχοι ήσαν ήδη μνημένοι. Λόγω της στενής παρακολούθησής του Πλοίαρχου Σούλη και της εν συνεχεία αποστρατείας του, δεν προχώρησε η υλοποίηση του σχεδίου.

Το Κίνημα του Ναυτικού του Μαΐου '73

Η ουσιαστική προετοιμασία για το κίνημα του Ναυτικού άρχισε από το '72 με βασική επιδίωξη την τοποθέτηση μνημένων αξιωματικών σε καίριες θέσεις και ιδίως ως Κυβερνήτες πλοίων. Το δύσκολο αυτό έργο έφερε σε πέρας ο τότε Πλωτάρχης Ι. Σταθόπουλος.

Η ανάγκη υπάρξεως Αρχηγού του Κινήματος και η πολιτική κάλυψη ήσαν θέματα που απησχόλησαν επανειλημμένως σε συσκέψεις. Γενική ήταν η αποδοχή του απότακτου Πλοίαρχου Σπύρου Κοναφάου ο οποίος και εδέχθη αμέσως. Ο Ευάγγελος Αβέρωφ εδέχθη άνευ πολλών συζητήσεων την συμμετοχή του. «Πως θα απεθαρρύνουμε ανθρώπους νέους που έπαιζαν τα πάντα, ημείς, που μετά πλήρη σχεδόν ζωήν και σταδιοδρομίαν, δεν επαίζαμε παρά ελάχιστα πράγματα;» (απόσπασμα εκ της απολογίας Ε. Αβέρωφ 10-7-73).

Μετά από κάποιες αναβολές η αρχική ημερομηνία εκδηλώσεως ορίσθηκε η 3^η Απριλίου '73, καθόσον είχε σχεδιασθεί να πραγματοποιηθεί άσκηση του συνόλου του Στόλου και την οποία θα παρακολουθούσε και ο Αρχηγός ΓΕΝ. Η ημερομηνία είχε κριθεί ιδεώδης καθόσον εκείνη την ημέρα γινόταν η μεταφορά του ΓΕΝ από την πλατεία Κλαυθμώνος στις σημερινές εγκαταστάσεις. Το κίνημα ανεβλήθη λίγες μέρες πριν και τελικώς ως οριστική ημερομηνία απεφασίσθη η νύχτα 22 προς 23 Μαΐου. Επάνω σε αυτή την ημερομηνία έγινε όλη η εργασία ώστε να βρεθούν τα περισσότερα πλοία του Στόλου είτε εν πλω είτε να προβλέπεται να αποπλεύσουν για κάποια προγραμματισμένη αποστολή.

Τα πλοία θα εκινούντο σύμφωνα με το σχέδιο δράσεως που σε γενικές γραμμές προέβλεπε τον αποκλεισμό του Πειραιώς, του Αερολιμένα Αθηνών, τον έλεγχο της ν. Σύρου (ως βάση Διοικητικής Μέριμνας) και την δυνατότητα ανεφοδιασμού σε καύσιμα από τις

εγκαταστάσεις του Ομίλου Βαρδινογιάννη που ενθέρμως η οικογένεια Βαρδινογιάννη είχε παραχωρήσει καθώς και τον κατά περίπτωση έλεγχο / αποκλεισμό άλλων περιοχών προκειμένου να ασκηθεί η μεγίστη δυνατή πίεση προς την δικτατορική Κυβέρνηση.

Την 22^α Μαΐου '73 υπήρξαν σοβαρές ενδείξεις ότι η κίνηση είχε προδοθεί. Οι ενδείξεις ήταν οι ύποπτες κινήσεις ατόμων στον Ναύσταθμο Σαλαμίνας, η πληροφορία ότι ο Ναύσταθμος ήτο κυκλωμένος από μονάδες του στρατού ξηράς και από μία προκήρυξη που ερρίφθη σε οικία μνημένου αξιωματικού.

Μετά τις παραπάνω ενδείξεις απεφασίσθη η αναβολή του κινήματος. Δεν θα προχωρήσω σε περαιτέρω εξιστόρηση για τις συλλήψεις και όσα επηκολούθησαν στο ΕΑΤ/ΕΣΑ. Θα επισημάνω μόνο ότι ορισμένα πλοία ήταν εν πλω. Ουδείς όμως δύναται να εκτιμήσει το ποσοστό επιτυχίας του κινήματος εάν ελαμβάνετο απόφαση να εκδηλωθεί με μειωμένες δυνάμεις, δηλαδή ουσιαστικά με τον μικρό αριθμό των εν πλω πλοίων. Ίσως αυτό οδηγούσε σε αποτυχία που θα ήταν ασφαλώς χειρότερη από την μη εκδήλωση.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί η μεγάλη συμβολή του Αντιτορπιλικού ΒΕΛΟΣ που ευρίσκετο εν πλω προς Ιταλία, με κυβερνήτη τον Αντιπλοίαρχο Νίκο Παππά. Ο κυβερνήτης μόλις άκουσε από το Ραδιόφωνο του πλοίου για συλλήψεις αξιωματικών. Το ΒΕΛΟΣ εγκατέλειψε την Νατοϊκή άσκηση στην οποία συμμετείχε και το πλοίο κατέπλευσε στην περιοχή της Ρώμης, όπου ο Κυβερνήτης και 31 ακόμη μέλη του πληρώματος (αξιωματικοί, υπαξιωματικοί, ναύτες) αποβιβάστηκαν. Με τις δηλώσεις και ανακοινώσεις που έγιναν και προβλήθηκαν από τα ΜΜΕ έγινε γνωστό ότι η δικτατορία δεν ήλεγχε απόλυτα τις ΕΔ.

Εν τω μεταξύ για αρκετές ημέρες μετά την 23^η Μαΐου στην Ελλάδα συνεχίστηκαν οι συλλήψεις και οι ανακρίσεις στο απάνθρωπο ΕΑΤ/ΕΣΑ. Συνελήφθησαν οι περισσότεροι Κυβερνήτες των πλοίων του Στόλου καθώς και μεγάλος αριθμός ικανότατων αξιωματικών πλοίων, επιτελείων και υπηρεσιών. Μαζί με τους αξιωματικούς του Ναυτικού συνελήφθησαν και οι μνημένοι αξιωματικοί του Σ.Ξ. και της Π.Α. που και αυτοί υπέστησαν βασανισμούς, με πλέον χαρακτηριστικό τον βασανισμό του ηρωικού Ταγματάρχη Σπύρου Μουστακλή που ξεπέρασε κάθε όριο.

Σημαντικά περιστατικά αλληλεγγύης των κινηματιών του Ναυτικού συνέβησαν. Θα αναφέρω ένα χαρακτηριστικό περιστατικό. Ο μνημένος Πλωτάρχης Κ. Καταγάς, που φοιτούσε στη Ναυτική Σχολή Πολέμου, μόλις έμαθε τις συλλήψεις, παρουσιάσθηκε στον Διοικητή του και ζήτησε να ακολουθήσει την τύχη των συλληφθέντων συναδέλφων του με αποτέλεσμα να οδηγηθεί στο ΕΑΤ/ΕΣΑ και να φυλακισθεί.

Μέχρι και σήμερα δεν έχει αποκαλυφθεί πως ακριβώς προδόθηκε το Κίνημα του Ναυτικού. Σημαντικές πηγές αλλά και η κοινή λογική οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το Κίνημα δεν προδόθηκε μόνο από συγκεκριμένα άτομα, αλλά οι Δικτάτορες έλαβαν διάφορα μηνύματα προερχόμενα ακόμη και από το εξωτερικό.

Παρ' όλο ότι το κίνημα του Ναυτικού δεν εκδηλώθηκε, προσέφερε σοβαρό έργο για την αποκατάσταση της δημοκρατίας για τους εξής λόγους:

- Έγινε γνωστό τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό ότι υπήρχαν πολλά στελέχη στις Ένοπλες Δυνάμεις που ήσαν αντίθετα στο δικτατορικό καθεστώς και επιθυμούσαν την επάνοδο στην ομαλότητα.
- Με βάση το παραπάνω, τονώθηκε το ηθικό διαφόρων αντιδικτατορικών ομάδων που διεπίστωσαν ότι δεν ήσαν μόνες αλλά ότι υπήρχε συγκροτημένη κίνηση μέσα στις Ε.Δ.
- Οι δικτάτορες κατάλαβαν ότι δεν ήλεγχαν στον επιθυμητό βαθμό τις Ε.Δ. και εκδηλώθηκε η τάση να προχωρήσουν σε «εκδημοκρατισμό» στα δικά τους βέβαια πάντα μέτρα.
- Απετέλεσε την μία από τις τέσσερις σοβαρές εκδηλώσεις εναντίον της δικτατορίας. Οι άλλες τρεις ήσαν οι κινήσεις της 13^{ης} Δεκεμβρίου '67, της Νομικής και του Πολυτεχνείου το 1973. Το Κίνημα του Ναυτικού βέβαια δεν προβλήθηκε μετά την μεταπολίτευση (παρ' όλο ότι ήταν η πιο ουσιαστική συμβολή στην διαμαρτυρία κατά της δικτατορίας), διότι δεν υποκινήθηκε από πολιτικά-κομματικά κίνητρα, όπως ίσως άλλες κινήσεις. Αντίθετα η αξία του Κινήματος του Ναυτικού υποβαθμίστηκε ώστε να αναδειχθούν άλλες κινήσεις ως υπερπατριωτικές και σωτήριες.

Το κίνημα του Ναυτικού ήταν μία ανιδιοτελής κίνηση αξιωματικών που οργανώθηκαν με δική τους πρωτοβουλία, με στόχο την επάνοδο της συνταγματικής ομαλότητας της χώρας. Πιστεύω ότι ουδείς από τους ενεργά συμμετασχόντες προσέφερε περισσότερα ή λιγότερα. Το Κίνημα του Ναυτικού ήταν μία κίνηση ενιαία, αυτοτελής που είχε την σιωπηρά συγκατάθεση του συνόλου σχεδόν των μονίμων στελεχών του Π.Ν. αλλά που βασιζόταν συγχρόνως στην συγκατάθεση και των άλλων στελεχών των Ε.Δ. και ιδίως του λαού.

Με εξαίρεση τον Στρατιωτικό Σύνδεσμο του 1909, είναι το μόνο κίνημα στην σύγχρονη ιστορία της χώρας μας, που οι κινηματίες δεν επεδίωκαν την κατάκτηση της εξουσίας. Αυτό είναι απολύτως σαφές και καταγράφεται στον όρκο (τον λόγο τιμής) που υπογράψαμε.

Πάντως όπως και να το πούμε μένει η πικρία για την προδοσία και την μη εκδήλωσή του. Με το Εάν δεν γράφεται η ιστορία. Όμως Εάν είχε εκδηλωθεί και επιτύχει, ασφαλώς η Δημοκρατική Κυβέρνηση που θα προέκυπτε δεν θα προκαλούσε το πραξικόπημα και την καταστροφή της Κύπρου, με αποτέλεσμα τους εκατοντάδες νεκρούς, αγνοούμενους, τραυματισμένους, με πολλές χιλιάδες ξεριζωμένους. Εκεί στον Τύμβο της Μακεδονίτισσας, στην Λευκωσία, είναι ενταφιασμένοι δίπλα-δίπλα Ελλαδίτες και Κυπριώτες που αγωνίσθηκαν και θυσιάσθηκαν για την πατρίδα. Μνήμη και προσκύνημα στην Κυπριακή τραγωδία.

Κάθε χρόνο το ΓΕΝ οργανώνει αυτήν την τελετή. Δεν είναι εορταστική επέτειος, αλλά ημέρα μνήμης για να την θυμούνται οι παλαιότεροι και να διδάσκονται οι νεώτεροι.

Τότε στην προετοιμασία του Κινήματος προσβλέπαμε στην αποκατάσταση μίας υγιούς Δημοκρατίας (ανεξάρτητα των πολιτικών πεποιθήσεων που είχε ο καθένας). Μίας Δημοκρατίας που θα επικρατούσε η ηθική και η αξιοκρατία, που οι Ε.Δ. θα απαλλασσόταν από το στίγμα της δικτατορίας και θα ήσαν αφοσιωμένες στο έργο τους χωρίς παρεμβάσεις και ευνοιοκρατίες ή αδικίες. Οραματιζόμαστε μία Δημοκρατία που το Κοινοβούλιο θα εψήφιζε

δικαίους νόμους για όλους τους Έλληνες, μία Δημοκρατία που δεν θα ξεχώριζε τους Έλληνες σε ημετέρους και αντιπάλους αλλά που θα προάσπιζε τα Εθνικά και μόνον συμφέροντα.

Αυτή η τελευταία επισήμανση με προτρέπει να εκφράσω την γνώμη ότι παρά τις προφανείς οικονομικές δυσχέρειες που αντιμετωπίζει η χώρα μας η περαιτέρω ενίσχυση των Ε.Δ. είναι αναγκαία για να είναι αδύνατη η έκφραση ανυπόστατων διεκδικήσεων από την Τουρκία εις βάρος των νομίμων δικαιωμάτων και δικαιών της Ελλάδας.

Ας θυμηθούμε ότι με απειλή χρήσης βίας η Τουρκία το 1967, ως προανεφέρθη, πέτυχε με την απόσυρση της Ελληνικής Μεραρχίας από την Κύπρο τον ουσιαστικό αφοπλισμό της Μεγαλονήσου ώστε με τα ασυγχώρητα από της Ελλάδας λάθη οι Τουρκικές Ε.Δ. να εισβάλουν το 1974 και να καταλάβουν το 1/3 του εδάφους. Αποτέλεσμα το «Κυπριακό» να αποτελεί το μεγάλο αγκάθι για την Ελλάδα μέχρι σήμερα.

Το Κίνημα του Ναυτικού δεν ανήκει μόνο στα πρόσωπα που συμμετείχαν. Αντανακλά τις πεποιθήσεις που είχαν τα στελέχη του Ναυτικού και ωρίμαζε με την δίψα για σωστή, ηθική δημοκρατία που είχαν όλοι οι Έλληνες και μαζί τα στελέχη των Ε.Δ. που το απέδειξαν με την ήρεμη συμμετοχή τους στην αποκατάσταση της Δημοκρατίας το 1974, με την βεβαιότητα ότι η Δημοκρατία στην Ελλάδα δεν θα χρεωκοπήσει ποτέ πια.

Αντιναύαρχος Γ. Δεμέστιχας Π.Ν.
Επίτιμος Αρχηγός Στόλου
25-5-2020